

ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM PROGRAMLARINA İLİŞKİN TUTUM VE DÜŞÜNCELERİ

ATTITUDES AND THOUGHTS OF PROSPECTIVE TEACHERS' CONCERNING EDUCATION PROGRAMS

Berfu UZMAN* , Engin BAYSEN**

ÖZET: Bu çalışmanın amacı okulöncesi ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin tutum ve düşüncelerini, cinsiyet, öğretim programı ve sınıf değişkenlerine bağlı olarak incelemektir. Bu amaçla likert tipi maddelerden oluşan bir ölçme aracı ve açık uçlu klasik sorulardan oluşan diğer bir ölçme aracı, Yakın Doğu Üniversitesi okulöncesi ve sınıf öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Bu öğrencilerin (n=294) 199'u kadın ve 95 ' i ise erkektir. Elde edilen sonuçlara göre cinsiyet ve takip edilen program değişkenleri açısından bakıldığında öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sınıf öğretmen adaylarının programlara ilişkin tutumları pozitif ve katılıyorum düzeyinde bulunmuştur. Sınıf değişkenine göre herhangi anlamlı bir fark olmadığı tespit edilirken, okulöncesi öğretmen adaylarının birinci sınıfları ile ikinci sınıfları ve birinci sınıfları ile üçüncü sınıfları arasında, birinci sınıfları lehine anlamlı farklar tespit edilmiştir. Farklı bir dizi nitel araştırma sonucu ise bu çalışmada elde edilmiş ve tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: eğitim, eğitim programları, öğretmen adayları

ABSTRACT: The aim of the present research study is to reveal the thoughts and attitudes of kindergarten and primary school teacher candidates concerning education programs taking gender, teaching program, classes as variables. For this purpose a questionnaire including a likert type questions and an open ended classical questions were applied to prospective kindergarten and primary school students attending the Education Faculty of Near East University. Of these (n=294) 199 were girls and 95 were boys. Results showed that teacher candidates showed a positive attitude to the programs (mean score of 3,509, agree). There is no significant difference between pupils' attitudes to the education programs taking into gender and programs carried out as independent variables. While there is no significant difference found concerning the classes of prospective primary school teachers, it is found that there is a significant difference between grade one and grade two and grade one and grade three concerning kindergarten teacher candidates in favour of the first graders. A variety of qualitative research results were also found and implications for education were discussed.

Keywords: Education, Education Programmes, teacher candidates

1. GİRİŞ

Eğitim, sürekli değişen ve gelişen bir süreçtir. Bu süreç, çağın gerektirdiği bilgi ve teknolojiyi kullandığı ölçüde amaçlanan sonuçların sağlanmasına katkıda bulunmaktadır. Eğitim sistemi ve eğitim yönetiminde kalite ve verimliliği artırmanın yolu, güncel gelişmeleri izleyen, karşılaşılan sorunları ve çözüm yöntemlerini belirleyen, stratejileri oluşturup uygulama programlarını düzenleyerek, uygulamaları denetleyecek, gerekirse değişiklikler yapabilecek etkin bir birime sahip olmayı gerektirir (Yeşilyaprak, 2006). Program geliştirme, öğretme-öğrenme sürecini bir sistem olarak ele almak, süreçteki bütün unsurların önemini kavramayı ve bunların istenen amaçlara ulaşmak için birlikte, etkili ve uyumlu çalışacak biçimde düzenlenmesini gerektirir. Çünkü, öğretme-öğrenme sürecinin planlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve düzeltilmesi birbirini etkileyen bir süreçtir (Yalın, 2004). Programların uygulanması, başta öğretmen faktörü olmak üzere tüm koşulların geliştirilmesi ile başarı kazanır. Buna göre daha ayrıntılı bir dökümlerle programların geliştirilmesi: uzman, öğretmen, öğrenci, veli, ders kitapları, araç gereçler ve çevre koşulları gibi etkenlerin gelişmesine bağlıdır (Sezgin,1994). 1978 yılında eğitim sistemi ve öğretmenlik mesleğini çevreleyen sorunlar hakkında bir grup öğretmenin görüşlerine başvurulmuştur. Nitel veriler yarı büniteli röportajlardan alınmış, nicel veriler ise mizaç ve kişilik değerlendirilmesi yapılarak hazırlanan şahsi raporlardan derlenmiştir. Ortaya çıkan bulgular öğretmenlerin tipik özellikleri ile eğitilmedikleri alan olan idari ve sosyal iş görevlerini

**Doktora Öğrencisi, Öğretim Görevlisi, Yakın Doğu Üniversitesi, e-posta: berfuuzman@yahoo.com

*** Yard. Doç. Dr., Yakın Doğu Üniversitesi, e-posta: ebaysen@neu.edu.tr

yürütmeleri arasında bir uyumsuzluk olduğunu ortaya koymuştur. Öğretmenlerin öğretmenlik özellikleri ile idari ve sosyal görevleri arasındaki bu kopukluk öğretmenlerin esas öğretmenlik özünden uzaklaşmalarına neden olmuştur (Brownhill ve diğerleri,2006).

Morrison 1975 yılında İngiltere'de öğretmenlik formasyonu alan öğretmenlerle almayan öğretmenler üzerinde yaptığı bir araştırmada, öğretmenlik formasyonu alan öğretmenler, almayanlara göre daha başarılı bulunmuştur. Ayrıca, öğretmenlik formasyonu almamış öğretmenlerin derslere devamsızlıklarının diğerlerinden daha fazla olduğu da belirlenmiştir. Daha yüksek okullar ortaöğretimi geliştirmek için idarecilerden ve politikacıardan destek almaktadır. Orta eğitimin önemini bu şekilde dikkat çekerek ortaya çıkarmaktadır. 1898'de Robert Morant eğitimsel konular hakkındaki raporunda bu konulara değinmiştir (Morrish,1970). Lauridsen, 2003 yılında yaptığı "Program Geliştirme Sürecine Öğretmenin Bakış Açısı" konulu tez çalışmasında öğretmenlerin program geliştirme ile ilgili algıları şunu açığa çıkarmıştır: öğretmenler program geliştirme sürecinin teknik bilgisine ve katılım isteğine sahiptir. Program geliştirme sürecinin ilk iki teknik yanı program geliştirmenin iç ve dış faktörler tarafından etkilenmesidir. Üçüncü olarak, öğretmenlerin tartışma ve müzakere yaklaşımlarının fark edilmesidir ve bu zaman geçtikçe oluşan ve etkilenen bir süreçtir. Son olarak ortaya çıkan algı ise, program geliştirme sürecinin bir dizi basamaktan meydana geldiğidir; bu basamaklar her zaman ardışık ya da doğrusal bir sırada değildir. Toplu olarak bunlar öğretmenlerin program geliştirme sürecinin teknik yönden algılarını oluştururlar (Lauridsen, 2003).

Lam, S.F. ve arkadaşları (2004) rekabetin öğrenme motivasyonu üzerindeki etkilerini özgün bir sınıf ortamında Çinli öğrencilerle incelemiştir. Bezzina "Okul Bazında Program Geliştirmede Öğretmenlerin Kendi Katılımlarını Algılamaları" adlı araştırmasında 220 öğretmen ile 30 haftalık gözlem periyodu sürecinde görüşmeler, anketler ve gözlemler yapmıştır. Öğretmenlerin katılımının beş davranış grubunu kapsadığını ya da kapsamı gerektiğini öne sürmüştür: Geçmiş bilgilerinin bir araya getirilmesi, Planlama, Uygulama, Değerlendirme, Diğerleri ile çalışma. 1991 yılında yapılan bu araştırmada Bezzina öğretmenlere okul bazında program geliştirmeye katılımlarındaki davranışlarını tanımlamalarını istemiştir. Öğretmenler şunu belirtmiştir: geçmiş bilgileri bir araya getirme, planlama, değerlendirme ve diğerleri ile birlikte çalışma. Ayrıca öğretmenler okulda program geliştirmenin, sınıfın ihtiyaçlarına daha iyi tepki verebilme yetisi ve personel arasında daha iyi program algılanması gibi avantajları olduğunu da belirtmişlerdir (Bolstad, 2004). Halk (zümre) kolejlerinde verilen öğrenci hizmetleri öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamada ve bu ihtiyaçların saptanmasında mühim bir rol oynamaktadırlar. Louisiana Eyaletinde yeni açılan Güney Louisiana Community College, öğretim süresince risk taşıyan öğrencilerin normal öğrenciler ile entegre edilmesini sağlayacak bir program geliştirmiştir. Yapılan kapsamlı bir inceleme bu gelişim programının kuruluşu hakkında geniş bir bilgi vermenin yanı sıra bu programa büyük bir destek de vermiştir. Vincent Tinto , 2002 yılında yaptığı bir konuşmasında öğrencileri elde tutmanın, yitirmemenin anahtarının " en baştan başlamak" olduğunu söylemiştir. Fusch, 1996'da yaptığı bir konuşmasında halk(zümre) kolejlerinin seçimli 4 senelik üniversite ve kolejlerin sağlayamadığı bir avantaj sağladığını, halkı kolejlerinin daha yüksek ve ileri eğitim için yollar açtığını belirtmiştir (Jarrell,2004).

Smith-D'Arezzo, Wendy M. Yocom, Dorothy Jean ise 2005 yılında, "Özel eğitimin, genel eğitim içindeki öğretim program modelleri: Bir toplum koleji/üniversite girişi" adlı bilimsel makaleyi yayımlamışlardır. Bu makale özel eğitimin, genel eğitim içerisindeki öğretim program modelleri sürecini tanımlamaktadır. Çalışma öğretmen hazırlama programları için kullanılmıştır. Programlardan biri 4.sınıf lisans öğrencileri geleneksel öğretmenliğe hazırlık programı olup, diğeri de yaratıcı ve beceriye dönük bir programı hükümetin toplum kolejlerine sunmaktadır. Program modelleri teorik ve pratik olan bugünkü öğretim egzersizleri uygulamalarıyla temellendirilmiştir. Çalışmada özel eğitim öğrencileri genel eğitim sınıfları ile birleştirilerek, öğrencilerin öğrenme reaksiyonlarının nasıl olduğuna bakılmıştır. Aile okur yazarlık programları için gereken sosyokültürel yapı açıklanmaktadır (Ortiz ve diğeri,2005).

Öğretmenler, programların Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirildiğini ve bu nedenle, program geliştirme görevinin kendilerine ait olmadığını ve sadece programlara göre faaliyetler planlayabildiklerini açıkça belirtmiştir. Öğretmenlere program geliştirme, vizyon oluşturmaları, okul ve toplum projeleri hazırlamaları ve uygulanan faaliyetlere katılmaları için fırsat tanınmalı ve kendilerini geliştirmeleri ve yönetimden destek almaları için imkan verilmelidir (Can, 2007). Lam ve Law (2007)

talimatlı uygulamalar ile öğrenci motivasyonu ve yazma performansı arasındaki bağlantıyı incelemiştir. Bu yazarların Araştırma sonuçları, öğrenci motivasyonunun yazma performansına yönelik talimatlı uygulamaların etkinliğine yardımcı olduğunu göstermiştir. Fries ve Dietz (2007), ilgi çekici alternatif bir faaliyetin varlığının (ki bu çalışmada video klip izleme faaliyeti kullanılmıştır) yüzeysel öğrenme çıktılarını etkilemediğini ama derin öğrenme çıktıları üzerinde olumsuz bir etki bıraktığını belirtmiştir. Koordinatörler, pozitif etkileri nedeni ile talebelerinin akademik hazırlığına, konutsal- çevresel eğitim deneyiminin katkıda bulunması gerektiği konusunda görüş birliği içerisindeyler. Konutsal- çevresel eğitim deneyimi talebelerin akademik hazırlığı için olumlu ve gereklidir (Sebasto, 2007). Kız Çocuklarının Eğitiminde Standardı Etkileyen Faktörler: Kassena-Nankana Bölgesindeki Bir Ortaokulda Vaka Çalışması yapılmıştır. Kız çocuklarının eğitiminin vurgulanmasında sözü edilmesi gereken hususlardan biri, bu eğitimin gelişme temelini zayıflığıdır. Aslına bakıldığında, duyarlılaştırma programları, seminerler, politika bildirimleri ve kullanılan diğer araçlara rağmen, kız çocuklarının eğitiminin iyileştirilmesine yönelik iyi niyetli çalışmaların büyük kısmı kuramsal temelde kalmakta, uygulama evresine geçememektedir. Kız Çocuklarının Eğitimi Kampanyası (Campaign for Female Education – CAMFED), Afrika’daki kırsal topluluklarda kız çocuklarının eğitimi yoluyla yoksulluk ve AIDS ile savaşmaya adanmış bir çalışmadır. 2006 yılında, Zimbabve, Zambiya, Gana ve Tanzanya’nın en yoksul bölgelerinden gelen 300.900 çocuk CAMFED’in eğitime destek programından yararlanmıştır.

Güvenilir, vizyon sahibi insanlar Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan gibi ve dünya liderlerinin kız çocuklarının eğitiminin rolünü ve güçlü etkisini sürekli olarak vurgulaması ve bunu ilerleme ve insan gelişimi açısından hızlandırıcı bir unsur olarak betimlemesi bu sürece büyük katkılar sağlamaktadır. Şimdi yapılması gereken, eğitime bir “toplumsal cinsiyet bakışının” getirilmesinin hem kız hem de erkek çocukları açısından fayda getireceğini ve bu bakışa sahip olmayan eğitim programlarının adillikten uzak sonuçlar doğurmaya ve eşitliği engellemeye mahkum olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktır (Adetunde ve Akensina,2008). Philippe ve Vallerand (2008) mevcut ortamın psikolojik ayak uydurma süreci üzerinde zaman içerisinde yarattığı etkileri incelemiştir. Bu yazarlar, çalışmalarında ortamların kişilerin yaşamda özerklik ve serbest iradeli motivasyona ilişkin algılarını etkileyen bir motivasyon sürecini tetiklediği ve algı üzerindeki bu etkilerin de psikolojik ayak uydurma sürecini etkilediği varsayımını teste tabi tutmuştur. Genel olarak, ulusları birbirleriyle karşılaştırmak için, dünya ülkeleri için ortalama ömür uzunluğu, okur-yazarlık, eğitim ve yaşam Standardı için karşılaştırmalı bir ölçek olan İnsani Gelişme Endeksi (Human Development Index – HDR, 2006) kullanılabilir. Birleşmiş Milletler Gelişme Programı’nın 177 ulustan oluşan derecelendirmesinde, Finlandiya dünyada 11. , Avrupa’da ise 7. sırada iken (HDI – 0,947), Letonya dünyada 45. , Avrupa’da ise 26. (HDI = 0,845) olmuştur. Açıkça görülmektedir ki, Avrupa sıralamasında Letonya en düşük sıralarda, Finlandiya ise en yüksek sıralarda yer almaktadır.

Öğrencilerin ilginç bulduğu mesleklerin nitelikleri, aynı zamanda modern bilim ve teknoloji mesleklerinin de niteliklerini oluşturmaktadır. Örneğin, Kariyer Endüstrisi Konsorsiyumu’na göre, Bilişim Teknolojileri (ICT) mezunları, teknik becerilere ve programlama becerilerine ek olarak, ekip çalışması becerilerine, problem çözme yetilerine ve yaşam boyu öğrenme ihtiyacı konusunda farkındalık kazanmaya ihtiyaç duymaktadır (Lavonen, J. vd. , 2008). Yakın zamanlarda eğitimin birçok düzeyinde gerçekleştirilen çalışmalarla, Birleşmiş Milletlerin sınıflara sürdürülebilir gelişim kazandırma amacı gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu programların, sürdürülebilir gelişimi mevcut “kalabalık” müfredatlara entegre etmekten ziyade, müfredatları sürdürülebilir gelişimin ilkeleri temelinde tasarlama yoluna gitmiş olması özellikle umut vaat eden bir tutumdur. Ayrıca, Cloud Sürdürülebilirlik Eğitimi Enstitüsü (Cloud Institute for Sustainability Education) gibi kuruluşlar, K-12 eğitimcilerine ESD’yi (Eğitimde Sürdürülebilir Gelişim) sınıf uygulamalarına dönüştürme konusunda yardımcı olmaktadır. Cloud Enstitüsü eğitimciler için okul içi ve okul sonrası programlara yönelik olarak sürdürülebilir iş uygulamalarına odaklanan bir lise dersi olan Sürdürülebilirliğe Yönelik İş ve Girişimcilik Eğitimi ile örneklendirilebilecek profesyonel gelişim çalışmaları düzenlemektedir. Birkaç yüksek öğretim kuruluşu, sürdürülebilir gelişim konusunda lisans düzeyinde programlar geliştirmiştir. Galler’deki Bangor Üniversitesi sürdürülebilir gelişim konusunda bir lisans programı sunmakta, İskoçya’daki St. Andrews Üniversitesi ise bu konuda hem lisans hem de yüksek lisans programı uygulamaktadır. Lisans düzeyinde, daha birçok programda sürdürülebilir gelişim farklı düzey ve bakış açılarıyla verilmektedir. Burada vurgulanan örnekler, ESD’nin müfredatları ve programları verimli bir biçimde

şekillendirebildiğini göstermektedir. ESD'nin bütün eğitim düzeylerinde benimsenmesi ve program ve çalışmaların ESD'de en iyi uygulamaları tespit etmek üzere değerlendirilmesi, sürdürülebilir gelişimi yaşamlarında kılavuz bir ilke olarak benimseyen vatandaşların yetiştirilmesi açısından hayati bir önem taşımaktadır (Venkataraman, 2009).

Uzman (2010) yılında "Ortaöğretim okul yönetici ve öğretmenlerinin eğitim programlarına ilişkin karşılaştırmalı tutum ve düşünceleri" adlı yüksek lisans tezinde, yönetici ve öğretmenlerin eğitim programlarına ilişkin tutumlarının düzeylerini farklı değişkenlere göre farklılaşmış ve farklılaşmadığını ve eğitim programlarına ilişkin düşüncelerini belirlemek amacıyla bir çalışma yürütmüştür. Araştırma genel tarama modelinde yapılmıştır. Betimsel nitelikteki bu çalışmada, araştırma kapsamına alınan okul yöneticileri ve öğretmenlere anket ve mülakat soruları uygulanmıştır. Araştırmada bağımsız değişkenler olarak yöneticilerin ve öğretmenlerin cinsiyetleri, alanları, yaşları, mesleki hizmet süreleri ve okullarındaki hizmet süreleri kabul edilmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkenlerini ise programlara ilişkin tutumlar ve görüşler oluşturmuştur. Bu araştırmanın evrenini KKTC'deki ortaöğretim okullarının 28 okul yöneticileri ve 488 öğretmeni oluşturmuştur. Ortaöğretim kurumlarında görev alan yönetici ve öğretmenlerin programlara ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu ve farkın öğretmenler lehine olduğu görülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, K.K.T.C' de Yakın Doğu Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü 1.,2.,3.,4. sınıf öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin tutumlarının düzeylerini, tutumlarının cinsiyet ve bölüm değişkenlerine göre farklılaşmış ve farklılaşmadığını belirlemek ve eğitim programlarına ilişkin düşüncelerini ortaya çıkarmaktır. Bunlar:

1. Öğretmen adaylarının, eğitim programlarına ilişkin tutum ve düşüncelerini belirlemek.
2. Okul öncesi öğretmen adayları ile sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin tutum ve düşünceleri arası olası farklılıkları ortaya çıkarmak.
3. Eğitim programlarına ilişkin tutum ve düşüncelerin sınıf değişkenine bağlı olarak olası farklılıklarını ortaya çıkarmak.

2. YÖNTEM

Araştırma genel tarama modelinde yapılmıştır. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Betimsel nitelikteki bu çalışmada, araştırma kapsamına alınan okul öncesi öğretmen adaylarına ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarına Uzman (2010) tarafından hazırlanan ve uygulanan anket bu çalışmada kullanılmıştır: açık uçlu sorular ise "Ders programları sizce önemli midir, neden?", "Ders programları ne sıklıkta değiştirilmelidir?", Şu anda uygulanan ders programları sizce ne derece başarılıdır?" şeklinde öğretmen adaylarına sorulmuştur. Uygulanan anketi oluşturan eğitim programlarına yönelik okul öncesi ve sınıf öğretmen adaylarının tutum ve düşünceleri ise bağımlı değişkenler olarak kabul edilmiştir.

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini KKTC'deki Yakın Doğu Üniversitesinde Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 1. sınıf öğrencilerinden 46 kişi, 2. sınıf öğrencilerinden 61 kişi, 3. sınıf öğrencilerinden 53 kişi, 4. sınıf öğrencilerinden 56 kişi; Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 1. sınıf öğrencilerinden 19 kişi, 2. sınıf öğrencilerinden 14 kişi, 3. sınıf öğrencilerinden 14 kişi, 4. sınıf öğrencilerinden 30 kişi oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini KKTC'de okumakta olan okul öncesi öğretmenliği bölümü ve sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan tüm öğrencilerden oluşmaktadır. Yönergeye uygun olarak doldurulan anket sayısı 294'tür. 199 kız, 95 erkek öğrenciden oluşmuştur. Okul Öncesi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 1. 2. 3. ve 4. sınıflardan 10'ar kişi seçilerek açık uçlu sorular frekanslarına göre değerlendirilmiştir.

2.2 Veri Toplama Araçları

Bu çalışma hem nicel hem de nitel özellik taşır. Dolayısıyla hem nicel verilerin hem nitel verilerin toplanması amacıyla iki ölçme aracı hazırlanmıştır. 41 anket sorusu ve 3 açık uçlu sorudan oluşturulmuştur. Bu sorular: “Ders programları sizce önemli midir, neden?”, “Ders programları ne sıklıkta değiştirilmelidir?”, “Şu anda uygulanan ders programları sizce ne derece başarılıdır?”

2.3 Verilerin Analizi

Ölçme aracındaki maddeler Likert tipi ölçeğe göre düzenlenmiştir. Ölçek “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde derecelendirilmiştir. Puanlama sırasında pozitif anlam taşıyan cümleler 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlanırken, negatif anlam taşıyanlar ise 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde puanlanmıştır.

Bu çalışmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Analizler SPSS paket program kullanılarak yapılmıştır. İstatistiksel araştırmalarda t-testi ve Mann Whitney u-testi kullanılmıştır. Ayrıca Mann Whitney U-testi kullanılarak iki ilişkisiz örneklemden elde edilen puanların birbirinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediği test edilmiştir.

Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda verilerin analizinde ilk aşama verilerin kodlanması aşamasıdır. Bu çalışmada araştırmacı kodlamayı “verilerden çıkan kavramlara göre yapılan kodlama” yönteminden yola çıkarak yapmıştır. Bu tür kodlama yöntemi kuramsal bir temeli olmayan konularda yapılan araştırmalarda kullanılır. Toplanan verilerin analizinde rehberlik edecek bir kavramsal yapı olmadığı için bu yapı, toplanan verilerin tümevarımcı bir analize tabi tutulması sonucu (Yıldırım ve Şimşek, 2008) araştırmacı tarafından ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışmada araştırmacı verileri birkaç defa okuyup ortaya çıkan kodları tekrar gözden geçirmiştir. Kodların belirlenmesinin ardından bu kodlar belli kategoriler altında toplanarak temalar oluşturulmuştur.

3. BULGULAR

3.1 Nicel Verilerden Elde Edilen Bulgular

Bu çalışmada okul öncesi ve sınıf öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin tutum ölçeğine verdikleri cevapların ortalamaları incelendiğinde, ortalamanın 3,5019 (katılıyorum) düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Okul öncesi ve sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının bölüm değişkenine göre ölçme aracına verdikleri cevapların ortalamaları sırasıyla 143,23 ve 142,65 olarak tespit edilmiştir. İstatistiksel olarak incelendiğinde ise bölüm değişkenine göre eğitim programlarına ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($t=0,340; p=0,734$).

Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre ölçme aracına verdikleri cevapların ortalamaları sırasıyla kadın öğretmen adayları için 143,38, erkek öğretmen adayları için ise 142,46 olarak tespit edilmiştir. İstatistiksel olarak incelendiğinde ise cinsiyet değişkenine göre eğitim programlarına ilişkin tutumları arasında da anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($t=0,565; p=0,573$).

Eğitim programlarına ilişkin tutum ölçeğine göre, bölüm içi sınıflar arası farklılığın olup olmadığı incelenmiştir. Buna göre okul öncesi birinci sınıf öğretmen adaylarının ölçeğe verdikleri cevaplara göre tutumlarının ortalaması (148,47), okul öncesi ikinci sınıf öğretmen adaylarının ölçeğe verdikleri cevaplara göre tutumlarının ortalamasından (140,85) anlamlı derecede, birinci sınıflar lehine, büyük olduğu tespit edilmiştir. Okul öncesi birincisi sınıfların ortalamasının, okul öncesi üçüncü sınıfların ortalamasından (140,77) anlamlı derecede büyük olduğu, birinci sınıflar lehine, tespit edilmiştir. Diğer taraftan sınıf öğretmenliği birinci sınıflar (146,16), sınıf öğretmenliği ikinci sınıflar (141,64), sınıf öğretmenliği üçüncü sınıflar (142,14) ve sınıf öğretmenliği dördüncü sınıflar (141,13) ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

3.2 Nitel Verilerden Elde Edilen Bulgular

Klasik sorulardan elde edilen cevaplar her soru için tek tek incelenerek, ortak görüşler çıkarılmıştır. Her bölüm önce kendi içinde sınıf sınıf incelenmiştir daha sonra bölümler arasında sınıf sınıf karşılaştırmalar yapılarak yorumlanmıştır. Ardından ilgili görülen sorulara verilen cevaplar sentezlenerek sonuç ve yorumlar için hazır hale getirilmiştir.

Beş Okul öncesi öğretmenliği bölümü 1.sınıf öğrencisi “ders programları sizce önemli midir, neden?” sorusuna “*Önemli değildir çünkü programlar insanları tek bir kalıba koymaya çalışılarak belirleniyor ve yaratıcı fikirlerin çıkmasını engelliyor*” şeklinde olumsuz tutum sergilemişlerdir. Dört Okul öncesi öğretmenliği bölümü 2.sınıf öğrencisi “ders programları sizce önemli midir, neden?” sorusuna “*Önemlidir, planlı bir eğitim almalarına olanak sağlar*” şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Beş Okul öncesi öğretmenliği 3.sınıf öğrencisi “ders programları sizce önemli midir, neden?” sorusuna “*Belirli bir düzen içerisinde eğitim sürdürmek açısından önemlidir.*” şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Yedi Okul öncesi öğretmenliği 4.sınıf öğrencisi “ders programları sizce önemli midir, neden?” sorusuna “*Önemlidir, öğrencilerin sürece aktif katılımını sağlar.*” Şeklinde olumlu tutum sergilemiştir. Okul öncesi öğretmenliği 1. sınıf öğrencileri olumsuz tutum sergilerken, 2. sınıf öğrencileri olumlu bir tutum sergilemektedir. Okul öncesi öğretmenliği 2. sınıf öğrencileri ve 3. sınıf öğrencilerini karşılaştıracak olursak eğer, iki grup da planlı bir eğitim için önemli olduğunu vurgulamıştır. Okul öncesi öğretmenliği 2. sınıf öğrencileri ve okul öncesi öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerini karşılaştıracak olursak eğer 2. sınıf öğrencileri ders programlarının önemini eğitim açısından ele alırken, 4. sınıf öğrencileri ders programlarının önemini öğrenciyi göz önüne alarak değerlendirmiştir. Okul öncesi 3. sınıf öğrencileri ve okul öncesi 4. sınıf öğrencilerini karşılaştıracak olursak eğer yine aynı şekilde 3. sınıf öğrencileri eğitimin planlı-programlı işleyişini ele alırken, 4. sınıf öğrencileri, öğrencinin aktif katılımının ders programlarının öneminde belirli bir ölçüt olduğunu dile getirmiştir.

Altı Okul öncesi öğretmenliği 1. sınıf öğrencisi “Ders programları ne sıklıkta değiştirilmelidir?” sorusuna “*Hayır değiştirilmemelidir, değişmesi öğretmeni de öğrenciyi de programa uyum sağlama konusunda olumsuz etkiler.*” Şeklinde olumsuz tutum sergilemiştir. Beş Okul öncesi öğretmenliği 2. sınıf öğrencisi “Ders programları ne sıklıkta değiştirilmelidir?” sorusuna “*Öğrencilerin ihtiyaçları ve beklentileri doğrultusunda değiştirilmelidir.*” Şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Beş Okul öncesi öğretmenliği 3. sınıf öğrencisi “Ders programları ne sıklıkta değiştirilmelidir?” sorusuna “*Öğrencilerin ihtiyaçları ve beklentileri doğrultusunda değiştirilmelidir.*” Şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Beş Okul öncesi öğretmenliği 4. sınıf öğrencisi “Ders programları ne sıklıkta değiştirilmelidir?” sorusuna “*Kalıcı bir eğitim sistemi olmadığı için değiştirilmemelidir.*” Şeklinde olumsuz tutum sergilemişlerdir. Okul öncesi öğretmenliği 2. sınıf öğrencileri ve okul öncesi öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerini karşılaştıracak olursak eğer iki grubunda aynı görüşe sahip olduğunu görmekteyiz. Okul öncesi öğretmenliği 2. sınıf öğrencileri ve okul öncesi öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerini karşılaştıracak olursak eğer, son sınıfa gelindiğinde öğrencilerde ders programlarına karşı olumsuz bir tutum gösterilmeye başladığını söyleyebiliriz. Okul öncesi öğretmenliği 3. sınıf öğrencileri ve okul öncesi öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerini karşılaştıracak olursak 3. sınıf öğrencileri olumlu tutum sergilerken, son sınıfa gelindiğinde öğrencilerin değişen eğitim sistemine tepki olarak olumsuz tutum sergilediklerini söyleyebiliriz.

Dört Okul öncesi öğretmenliği 1. sınıf öğrencisi “Şu anda uygulanan ders programları sizce ne derece başarılıdır?” sorusuna “*Öğretmen uyguladığı programda esnek ve yaratıcılığı engellemiyorsa faydalıdır.*” Şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Beş Okul öncesi öğretmenliği 2. sınıf öğrencisi “Şu anda uygulanan ders programları sizce ne derece başarılıdır?” sorusuna “*Yeterli değildir.*” Şeklinde olumsuz tutum sergilemişlerdir. Sekiz Okul öncesi öğretmenliği 3. sınıf öğrencisi “Şu anda uygulanan ders programları sizce ne derece başarılıdır?” sorusuna “*Öğrencilerin aktif olmaları, yaratıcılıklarını geliştirmeleri açısından başarılı.*” Şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Beş Okul öncesi öğretmenliği 4. sınıf öğrencisi “Şu anda uygulanan ders programları sizce ne derece başarılıdır?” sorusuna “*Başarılıdır, belli bir düzen ve plan içerisinde işlenir.*” Şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Okul öncesi öğretmenliği 2. sınıf öğrencileri ve okul öncesi öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerini karşılaştıracak olursak eğer 2. sınıf öğrencileri uygulanan programlara olumsuz bir tutum sergilerken 3. sınıf öğrencileri programların öğrencilerin yaratıcılıkları geliştirdiğini söyleyerek olumlu

bir cevap vermişlerdir. Okul öncesi öğretmenliği 2. sınıf öğrencileri ve okul öncesi öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerini karşılaştıracak olursak eğer, 2. sınıfta olumsuz olan görüşlerin son sınıfa gelindiğinde uygulanan programlardaki faydalılık ilkesinin benimsendiği görülmektedir. Okul öncesi öğretmenliği 3. sınıf öğrencileri ve okul öncesi öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerini karşılaştıracak olursak eğer, iki grupta olumlu bakış açısına sahiptir 3. sınıflar öğrencinin aktif katılımını onaylarken, 4. sınıflar eğitimin planlı akışını faydalı bulmuştur.

Beş Sınıf öğretmenliği bölümü 1. sınıf öğrencisi “ders programları sizce önemli midir, neden?” sorusuna “*Önemlidir, planlı bir eğitim almalarına olanak sağlar.*” şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Dört Sınıf öğretmenliği bölümü 2. sınıf öğrencisi “ders programları sizce önemli midir, neden?” sorusuna “*Önemlidir, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirler.*” şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Yedi Sınıf öğretmenliği bölümü 3. sınıf öğrencisi “ders programları sizce önemli midir, neden?” sorusuna “*Önemlidir, planlı bir eğitim almalarına olanak sağlar.*” şeklinde olumlu bir tutum sergilemişlerdir. Dört Sınıf öğretmenliği bölümü 4. sınıf öğrencisi “ders programları sizce önemli midir, neden?” sorusuna “*Önemlidir, planlı bir eğitim almalarına olanak sağlar.*” şeklinde olumlu bir tutum sergilemişlerdir. Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerine genel olarak baktığımızda her sınıfa mensup kişilerin ders programlarının önemi noktasında olumlu bir bakış açısına sahip olduğunu görmekteyiz.

Altı Sınıf öğretmenliği bölümü 1. sınıf öğrencisi “Ders programları ne sıklıkta değiştirilmelidir?” sorusuna “*Öğrencilerin ihtiyaçları ve beklentileri doğrultusunda değiştirilmelidir.*” şeklinde olumlu bir tutum sergilemiştir. Beş Sınıf öğretmenliği bölümü 2. sınıf öğrencisi “Ders programları ne sıklıkta değiştirilmelidir?” sorusuna “*Belirli sıklıklarla değiştirilmelidir.*” şeklinde olumlu bir tutum sergilemişlerdir ve değişime açık olduklarını belirtmişlerdir. Dört Sınıf öğretmenliği bölümü 3. sınıf öğrencisi “Ders programları ne sıklıkta değiştirilmelidir?” sorusuna “*Toplumdaki değişikliklerin ve yeniliklerin gerisinde kalmayacak şekilde değiştirilmelidir.*” şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Beş Sınıf öğretmenliği bölümü 4. sınıf öğrencilerinden “Ders programları ne sıklıkta değiştirilmelidir?” sorusuna “*Toplumdaki değişikliklerin ve yeniliklerin gerisinde kalmayacak şekilde değiştirilmelidir.*” şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin programlardaki değişikliklere açık olduklarını söyleyebiliriz.

Altı Sınıf öğretmenliği bölümü 1. sınıf öğrencisi “Şu anda uygulanan ders programları sizce ne derece başarılıdır?” sorusuna “*Başarılıdır, insanlara düzenli bir şekilde çalışma olanağı tanır.*” şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Altı Sınıf öğretmenliği bölümü 2. sınıf öğrencisi “Şu anda uygulanan ders programları sizce ne derece başarılıdır?” sorusuna “*yeterli değildir*” şeklinde olumsuz yanıt vermişlerdir. Beş Sınıf öğretmenliği bölümü 3. sınıf öğrencisi “Şu anda uygulanan ders programları sizce ne derece başarılıdır?” sorusuna “*Başarılı değildir çünkü etkili bir program uygulanmıyor.*” şeklinde olumsuz tutum sergilemişlerdir. Dört Sınıf öğretmenliği bölümü 4. sınıf öğrencisi “Şu anda uygulanan ders programları sizce ne derece başarılıdır?” sorusuna “*Başarılı değildir teoride kalmış uygulamada yetersiz bir programdır.*” şeklinde olumsuz tutum sergilemişlerdir. 1. sınıflar ve 2. sınıfları karşılaştırdığımızda, öğrencilerin ilk yıllarında programı faydalı bulduklarını; fakat 2. sınıf öğrencilerinin programı yeterli bulmadığını söyleyebiliriz. Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin şu anda uygulanan programların faydalı olup olmadığı konusundaki görüşlerini değerlendirecek olursak, ilk yıllarındaki olumlu tutumlarının yerini diğer yıllarda mesleki eğitim almaya başladıktan sonra programı yeterli bulmadıklarından kaynaklanan olumsuz tutumlarını görmekteyiz.

“Ders programları sizce önemli midir, neden?” sorusuna baktığımızda, Okul öncesi öğretmenliği 1. sınıf öğrencileri ve sınıf öğretmenliği bölümü 1. sınıf öğrencileri karşılaştırdığımızda: okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin “*Önemli değildir çünkü programlar insanları tek bir kalıba koymaya çalışılarak belirleniyor ve yaratıcı fikirlerin çıkmasını engelliyor*” şeklinde olumsuz görüşe sahip olduklarını; sınıf öğretmenliği öğrencilerinin ise “*Önemlidir, planlı bir eğitim almalarına olanak sağlar.*” şeklinde olumlu görüşe sahip olduklarını söyleyebiliriz. Okul öncesi öğretmenliği bölümü 2. sınıf öğrencileri ile sınıf öğretmenliği bölümü 2. sınıf öğrencileri karşılaştırdığımızda: okul öncesi öğrencileri “*Önemlidir, planlı bir eğitim almalarına olanak sağlar*” şeklinde olumlu tutum sergilerken; sınıf öğretmenliği öğrencilerinin “*Önemlidir, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirler.*” şeklinde olumlu tutum sergilediklerini görmekteyiz. Okul öncesi öğretmenliği 3. sınıf öğrencileri ile sınıf öğretmenliği bölümü 3. sınıf öğrencilerini karşılaştırdığımızda: okul öncesi öğrencileri “*Belirli bir*

düzen içerisinde eğitim sürdürmek açısından önemlidir.” şeklinde olumlu tutum sergilerken; sınıf öğretmenliği öğrencilerinin “Önemlidir, planlı bir eğitim almalarına olanak sağlar.” şeklinde olumlu bir tutum sergilediklerini görmekteyiz. Okul öncesi öğretmenliği 4. sınıf öğrencileri ile sınıf öğretmenliği bölümü 4. sınıf öğrencileri karşılaştığımızda: okul öncesi öğrencileri “Önemlidir, öğrencilerin sürece aktif katılımını sağlar.” şeklinde olumlu tutum sergilerken; sınıf öğretmenliği öğrencileri “Önemlidir, planlı bir eğitim almalarına olanak sağlar.” şeklinde olumlu bir tutum sergilediklerini görmekteyiz.

“Ders programları ne sıklıkta değiştirilmelidir?” sorusuna baktığımızda, Okul öncesi öğretmenliği 1. sınıf öğrencileri ve sınıf öğretmenliği bölümü 1. sınıf öğrencileri karşılaştığımızda: okul öncesi öğretmenliği öğrencileri “Hayır değiştirilmemelidir, değişmesi öğretmeni de öğrenciyi de programa uyum sağlama konusunda olumsuz etkiler.” Şeklinde olumsuz tutum sergilerken; sınıf öğretmenliği öğrencileri “Öğrencilerin ihtiyaçları ve beklentileri doğrultusunda değiştirilmelidir.” Şeklinde olumlu bir tutum sergilemiştir. Okul öncesi öğretmenliği 2. sınıf öğrencileri ile sınıf öğretmenliği bölümü 2 sınıf öğrencileri karşılaştığımızda: okul öncesi öğretmenliği öğrencileri “Öğrencilerin ihtiyaçları ve beklentileri doğrultusunda değiştirilmelidir.” Şeklinde olumlu tutum sergilerken; sınıf öğretmenliği öğrencileri “Belirli sıklıklarla değiştirilmelidir.” Şeklinde olumlu bir tutum sergilemişlerdir. Okul öncesi öğretmenliği 3. sınıf öğrencileri ile sınıf öğretmenliği bölümü 3. sınıf öğrencilerini karşılaştırsak: okul öncesi öğretmenliği öğrencileri “Öğrencilerin ihtiyaçları ve beklentileri doğrultusunda değiştirilmelidir.” şeklinde olumlu tutum sergilerken; sınıf öğretmenliği öğrencileri “Toplumdaki değişikliklerin ve yeniliklerin gerisinde kalmayacak şekilde değiştirilmelidir.” Şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Okul öncesi öğretmenliği 4. sınıf öğrencileri ile sınıf öğretmenliği bölümü 4. sınıf öğrencileri karşılaştığımızda: okul öncesi öğretmenliği öğrencileri “Kalıcı bir eğitim sistemi olmadığı için değiştirilmemelidir.” Şeklinde olumsuz tutum sergilerken; sınıf öğretmenliği öğrencileri “Toplumdaki değişikliklerin ve yeniliklerin gerisinde kalmayacak şekilde değiştirilmelidir.” Şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir.

“Şu anda uygulanan ders programları sizce ne derece başarılıdır?” sorusuna baktığımızda, Okul öncesi öğretmenliği 1. sınıf öğrencileri ve sınıf öğretmenliği bölümü 1. sınıf öğrencileri karşılaştığımızda: okul öncesi öğretmenliği öğrencileri “Öğretmen uyguladığı programda esnek ve yaratıcılığı engellemiyorsa başarılıdır.” Şeklinde olumlu tutum sergilerken; sınıf öğretmenliği öğrencileri “Başarılıdır, insanlara düzenli bir şekilde çalışma olanağı tanır.” Şeklinde olumlu tutum sergilemişlerdir. Okul öncesi öğretmenliği 2. sınıf öğrencileri ile sınıf öğretmenliği bölümü 2. sınıf öğrencilerini karşılaştığımızda iki grubun da “Yeterli değildir.” şeklinde olumsuz tutum sergilediklerini görmekteyiz. Okul öncesi öğretmenliği 3. sınıf öğrencileri ile sınıf öğretmenliği bölümü 3. sınıf öğrencilerini karşılaştığımızda: okul öncesi öğretmenliği öğrencileri “Öğrencilerin aktif olmaları, yaratıcılıklarını geliştirmeleri açısından başarılıdır.” şeklinde olumlu tutum sergilerken; sınıf öğretmenliği öğrencileri “Başarılı değildir çünkü etkili bir program uygulanmıyor.” şeklinde olumsuz tutum sergilemişlerdir. Okul öncesi öğretmenliği 4. sınıf öğrencileri ile sınıf öğretmenliği bölümü 4. sınıf öğrencileri karşılaştığımızda: okul öncesi öğretmenliği öğrencileri “Başarılıdır, belli bir düzen ve plan içerisinde işlenir.” şeklinde olumlu tutum sergilerken; sınıf öğretmenliği öğrencileri “Başarılı değildir teoride kalmış uygulamada yetersiz bir programdır.” şeklinde olumsuz tutum sergilemişlerdir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Öğretmen adaylarının belirtmiş olduğu görüşlerden yola çıkarak derslerde teorik bilgiye sahip olduklarını ancak uygulamaların sayısının az olduğunu belirtmişlerdir. Bu amaçla okul öncesi öğretmen yetiştirme programlarında ve sınıf öğretmeni yetiştirme programlarında okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması gibi derslerin sayısının ve kredisinin artırılması önerilmektedir. Eğitimde program geliştirmenin önemi daha çok vurgulanarak iyi ve etkili bir öğretmenin program geliştirme yeterliliğine sahip olması gerektiği konusu üzerinde durulmalıdır. Okul Öncesi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği programında “Öğretimde planlama ve değerlendirme” dersi içinde verilen program geliştirme bilgisi ayrı bir ders olarak verilmelidir. Program geliştirme ile ilgili uygulama çalışmaları yapılarak öğrenilen bilgilerin teoriden pratiğe aktarımı sağlanmalıdır. Diğer öğretmenlik formasyonu dersleri ile program geliştirme çalışmaları bir arada götürülmeli, özellikle okul deneyiminde uygulamalı program geliştirme çalışmaları yaptırılmalıdır. Ayrıca öğretmenlere program geliştirme anlayışı ve vizyon kazanmalarını,

okul ve toplum projeleri hazırlamalarını, halihazırda oluşturulmuş programlara katılmalarını ve öz-gelişim ve yönetim desteği almalarını sağlayacak ortamlar temin edilmelidir. Okul öncesi öğretmen adaylarının açık uçlu sorulara verdikleri cevaplara bakıldığında okul öncesi öğretmen yetiştirme programlarında uygulamalara daha fazla yer verilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Öğretmen adaylarının üniversitede almış oldukları eğitimle programları uygulamaya yönelik becerileri tam olarak kazanamadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının vermiş olduğu cevaplardan genel olarak programı uygulamaya yönelik kendilerini kısmen yeterli gördükleri sonucu çıkmaktadır.

Bu çalışmada okul öncesi ve sınıf öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin tutum ölçeğine verdikleri cevapların ortalamaları incelendiğinde, ortalamanın katılıyorum düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin yüksek düzeyde pozitif bir tutuma sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir. Okul öncesi ve sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının bölüm değişkenine göre ölçme aracına verdikleri cevapların ortalamaları alındığında ve istatistiksel olarak incelendiğinde bölüm değişkenine göre eğitim programlarına ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre ölçme aracına verdikleri cevapların ortalamaları sırasıyla kadın öğretmen adayları için ve erkek öğretmen adayları için ayrı ayrı alındığında ve istatistiksel olarak incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre eğitim programlarına ilişkin tutumları arasında da anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Eğitim programlarına ilişkin tutum ölçeğine göre, bölüm içi sınıflar arası farklılığın olup olmadığı incelenmiştir. Buna göre okul öncesi birinci sınıf öğretmen adaylarının ölçeğe verdikleri cevaplara göre tutum puanlarının ortalamasının, okul öncesi ikinci sınıf öğretmen adaylarının ölçeğe verdikleri cevaplara göre tutumlarının ortalamasından anlamlı derecede, birinci sınıflar lehine, büyük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Okul öncesi birincisi sınıfların ortalamasının, okul öncesi üçüncü sınıfların ortalamasından anlamlı derecede büyük olduğu, birinci sınıflar lehine, tespit edilmiştir. Diğer taraftan sınıf öğretmenliği birinci sınıflar, sınıf öğretmenliği ikinci sınıflar, sınıf öğretmenliği üçüncü sınıflar ve sınıf öğretmenliği dördüncü sınıflar ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Bölüm içi sınıflar arası farkın tespit edilmiş olması, öğretmen adaylarının yüksek öğretimin ilk sınıflarında eğitim programlarına ilişkin görüşlerinin zamanla değişebileceği, öğretmen adaylarının zamanla sorgulayıcı özelliklerinin ön plana çıkabileceği konusunda bilgi veriyor olmasından dolayı önemli ve olumlu bir durum olarak düşünülebilir. Günümüzde her alanda yaşanmakta olan değişim eğitim kurumlarını da etkilemektedir. Eğitim kurumları değişime ayak uydurma ve kendini sürekli yenileme durumundadır. Bu süreçte öğretmenlerin oynayacakları rol büyük önem taşımaktadır. Çünkü bir okulun kalitesi öğretmenlerinin sunacağı eğitim hizmetinin kalitesine bağlıdır (Uçar,2006:35).

KAYNAKLAR

- Adetunde, I. & Akensina, A. P. (2008). Factors Affecting the Standard of Female Education: A Case Study of Senior Secondary Schools in the Kassena-Nankana District, *Journal Of Social Science*, 4, (4), 338-342.
- Beck, J. & Earl, M. (2000). *Key Issues In Secondary Education*. Cassel Pub, London.
- Bloom, Benjamin, S. (1998). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Bolstad, R. (2004). School-Based Curriculum Development: Principles, Processes And Practices Annotated Bibliography, *Journal of Curriculum Studies*, 36, (1), 117-130.
- Can, N. (2007). The Leadership Behaviours Of Teachers in Primary Schools in Turkey. *Education* 129 (3), 436-446.
- Clare's, J. (2001). *Education Answers*. Robinson Pub, London.
- Demirel, Ö. (2011) *Eğitimde Program Geliştirme*. Pagem Yayıncılık, Ankara.
- Drake, S. M. (2007). *Creating Standards-Based Integrated Curriculum: Aligning Curriculum, Content, Assessment and Instruction*, Corwin Press, Thousand Oaks, USA.

- Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*. Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Ertürk, S. (1994). *Eğitimde Program Geliştirme*. Meteksan Yayınları, Ankara.
- Fidan, N., ve Erden M (2000). *Eğitime Giriş*, Alkım Yayınevi, İstanbul.
- Gökçe, E. (1993). *Ortaöğretim Kurumlarındaki Okul Yöneticileri Ve Öğretmenlerin Program Geliştirme Etkinliklerindeki Görev Ve Davranışlarına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi*, Yayımlanmış yüksek lisans tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gözütok, F. D. (2003). Türkiye’de Program Geliştirme Çalışmaları. “Curriculum Development in Turkey” Ed. William F. Pinar. (2003). *International Handbook of Curriculum Research*, 607-622.
- Hancock, D. R. (2001). Effects of Test Anxiety and Evaluative Threat on Students’ Achievement and Motivation. *Journal of Educational Research*, 94 (5).
- Kısakürek, M.A. (1983). Eğitim Programlarının Hazırlanması ve Geliştirilmesi. Ankara Üniversitesi, *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 16 (1). 217-244.
- Lam, S. F. et al (2004). The Effects of competition on achievement motivation in chinese classrooms. *British Journal of Educational Psychology* 74, 281-196.
- Lam, S. F. & Law, Y. K. (2007). The roles of Instructional practices and motivation in writing performance. *The Journal of Experimental Educational*. 75(2), 145-164.
- Lauridsen, D. (2003). *What are teachers perceptions of the curriculum development process?* Phd Thesis. The Ohio State University. Ohio, USA.
- Lavonen, J. , Gedrovics, J. , Byman, R. , Meisala, V. , Juuti, K. & Uitto, A. (2008). Students Motivational Orientations and Career Choice In Science and Technology: A Comparative Investigation in Finland and Latvia. *Journal of Baltic Science Education*. 7 (2), 86-102.
- Locke, J. (2004). *Eğitim Üzerine Düşünceler*. Felsefe Dizisi, Morpa Kültür Yayınları, 15-16.
- Morin, E. (2003). *Geleceğin Eğitimi İçin Gerekli 7 Bilgi*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Morrish, I. (1970). *Education Since 1800*. Bristol, UK.
- Patricia, G. (2009). *Socializing Secondary- Level Students Teachers: Is This Happening In Your School*. Clearing House. 82 (4), 177-182.
- Phillip, M. (2000). *Eğitim 6 ile 18 Yaş Çocuklarıyla Sorunları Çözmede 5 Aşama*. Eğitim Dizisi, Kariyer Development, İstanbul.
- Philippe, F. L. And Vallerang, R. J. (2008). Actual environment do affect motivation and psychological adjustment: A test of self-determination theory in a natural setting. *Motivation and Emotion*, 32, 81-89.
- Russell, B. (1985). *On Education Especially in Early Childhood*. Paperbacks.
- Sezgin, S. İ. (1994). *Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme*. Gazi Büro Kitabevi Ankara Yayınları.
- Smith .D, Wendy M. Y & Dorothy J. (2005). Special-Education Delivery Models in a General-Education Teaching Program: A Community College/University Initiative. *Community College Journal of Research and Practice*, 29 (5).
- Sönmez, V. (2007). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Uzman, B. (2010). *Ortaöğretim Okul Yönetici ve Öğretmenlerinin Eğitim Programlarına İlişkin Karşılaştırmalı Tutum ve Düşünceleri*. Lefkoşa.
- Varış, F. (1978). *Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikleri*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Venkataraman, B. (2009). Education For Sustainable Development. *Environment*, 51 (2). 8-10.
- Yalın, H. İ. (2004). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Nobel Yayın Dağıtım, İstanbul.

Yeşilyaprak, B. (2006). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri Gelişimsel Yaklaşım*. Nobel Yayın Dağıtım, İstanbul.

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Changes in the world bring the need for changes in the programs. Teachers are the very important figures in constructing and applying national education programs. Thus attitudes and thinkings of prospective kindergarten and primary school teachers concerning programs are thought to be important in advance to their professional life. This research study supposes that prospective teachers have experiences and knowledge concerning the education programs. The aim of the present research study is to reveal the thinkings and attitudes of prospective kindergarten teachers and prospective primary school teachers concerning education programs. Gender, teaching program (kindergarten or primary school) and classes (1,2,3,4) were taken as variables. Following are the purpose statements for this research study:

1. To reveal the attitudes and thinkings of teacher candidates (kindergarten and primary school) concerning the education programs,
2. To find out if there are differences in attitudes and thinkings of kindergarten and primary school teacher candidates concerning the education programs,
3. To find out if there are differences in attitudes and thinkings among classes of kindergarten and among primary school candidates concerning the education programs

For these purposes a questionnaire including forty-one likert type questions and open ended questions were applied to prospective kindergarten and primary school teachers attending the Education Faculty of Near East University, Nicosia. Of these (n=294) 199 were girls and 95 were boys. While the number of first year kindergarten candidates were 46, number of second year were 61, and third and fourth year were 53 and 56 respectively. Numbers of those attending first year from the department of primary school teacher education were 19; second year 14 and to their third and fourth years were 14 and 30 respectively. For the qualitative part of the study ten pupils selected randomly from each class of the two departments, adding up to 80 pupils, were asked three open ended questions:

1. Do you think that the education programs are important or not. Why?
2. According to your ideas, how frequently should the education programs to be changed? Explain your reasoning.
3. To what degree do you think the education programs currently used are successful?

Statistical analysis was carried out using t-test, ANOVA and Mann Whitney U tests for quantitative research part of the study and qualitative analysis methods for open ended classical questions. Research results showed that teacher candidates showed a positive attitude to the programs (mean score of 3,509, agree). Adding there is no significant difference between pupils' attitudes to the education programs taking into gender and programs carried out (kindergarten and primary school) as independent variables. When the class variable is taken into account, concerning kindergarten teacher candidates, it is found that there is a significant difference between grade one and grade two and grade one and grade three students in favour of the first graders. While there is no significant difference found concerning the class of prospective primary school teachers.

Analysis of the qualitative data was carried out for each question separately and then common ideas were grouped. The data of each department was analysed exclusively putting the differences and common ideas concerning the issue and then the data was classified and compare concerning the departments generally and the classes exclusively, matching the first of kindergarten with the first of primary school candidates and the classes of kindergarten and the classes of primary school teacher candidates. A variety of responses were revealed for the three questions. For the first question: the teacher candidates emphasized that the education programs should be planned in detail for pupils planned education. For the second question: most of the teacher candidates stated that the programs should not be changed frequently as not to cause adaptation problems. Finally for the third question kindergarten teacher candidates stated that the programs are successful for the program

enable them to be active in their learning and they can use their creative properties as well. On the other hand primary school candidates' responses to this question varied the most for this research study as some stated that the programs are successful, while some other stated that the programs are not successful for example because the program is not sufficient or it is good in theory but not applicable.

It is important to increase the number of lessons including the teaching application lessons for increasing the comprehension of the programs. It is important to increase the number of lessons informing programs. It can be advised to prepare the teacher education programs to include and emphasize the importance of the programs while enabling them to see the application of the theories.